

ՆՈՐ ՌԴԱՐ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱՆԱՆ

Գ/Ն 20 փարա

Ը. ՏԱՐԻ 10 ՍԱՖԵՐ

ՈՒՐԱԹ 11 ՓԵՏՐՎԱՐ 1877

Ն. Տ. ՓԵՏՐՎԱՐ 23 ԹԻԻ 1971

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Տաճկաստանի բոլոր բնակիչք մեծ ու պզտիկ, ֆրիստոնեայ և Մահմեդական ամենքն ալ իրենց ուշադրութիւնը Միգղիոյ վրայ դարձուցած են, թէ արդեօք Բարլամէնդը ի՞նչ որոշում պիտի տայ. Միգղիոյ մէջ ամեն կուսակցութիւն նոյնպէս իրարու վրայ կասկածօտ աչք նայելով կ'սպասեն տեսնելու թէ՛ արդեօք Բ. Դրան քոնֆերանսի արաջարկութեանց մերժելուն դէմ ի՞նչ ընթացք պիտի բռնեն. ազատական կուսակցութիւնը խստիւ դէմ է զրուսիա թուրքիոյ հետ դէմ դէմի թողլու. պահպանողական կուսակցութիւնն ալ դէմ է թիւրքիոյ դէմ Բուսիոյ հետ զէնք առնելու դաշնակցաբար. ուրեմն ինչ պիտի ելլէ այս երկու ընդդիմահար կարծիքներէն. — յոյս կար թէ՛ թերեւս Օսմ. սահմանադրութեան դարձադրութեանը սպասելու. քաղաքականութիւն մը բռնուէր, բայց այդ ալ ի դերեւելու Միգղիոյ արտաքին գործոց պաշտօնէին այն յայտարարութեանը վրայ թէ Օսմ. սահմանադրութեան վրայ յոյս մը չունի և անկէ արդիւնք մը չսպասէր. յայտարարութիւն մը որ Մ. Կլաաթըն իսկոյն մեծ շնորհակալութեամբ կ'ընդունի, և թէ ինչ պիտի ընէ Միգղիա ըսելով եղած հարցման ի պատասխան՝ պաշտօնէից տակաւին պիտի մտածենք ըսելով տուած պատասխանը՝ ամուր մը կը բռնէ առանց իր կողմէ կարծիք յայտնելու:

Թող անոնք տակաւին ինչ

ընելիքնին որոշելով զբաղին, մեք ալ Պատրիկ անգղիական ազգին շնորհիւ ազատութիւն ստացած մեծութիւնը և մեր ալ շնորհիւ ոչ-ազատութեան անոնցմէ անհամեմատ պզտիկութիւնն իս բաղդատենք:

Ի՞նչ է այս մէկ երկու տարիէ ի վեր աշխարհ ամբողջ ըզբաղեցնող խնդիրը. — թողով արտաքին էնթրիքները մէկգի, որք ստակ մը չեն արժեր եթէ ներքնապէս ուժ չը տրուի ատոնց. միմիայն սա թէ՛ գոհացնել Տաճկաստանի քրիստոնեայները լաւ կառավարութեամբ մը և կամ թիւրքիոյ դէմ կառավարութիւնը լաւ կառավարութեան մը վերածել:

Ի՞նչ մեծ բան է եղեր այս, որ մեք չը կրնանք մեր մէջ լաւ կառավարութիւն մը հապտատել և աշխարհ իր սուղ ժամերը վատնելու ելլէ մեր երկրին մէջ լաւ կառավարութիւն մը հաստատելու համար. Եւ ի՞նչ բան է արոնց բոլոր մտածածն ու առաջարկածը. — տուրքը կանոնաւոր հաւաքմամբ առնել. կուսակալն այս կերպ ընտրել, քաղաքացիները զէնքից բռնել, հաւատարմութիւն հաստատել, արդարութիւն գործել և ըն. և ըն. ինչ արդեւք կայ որ այս բաները մեք չը կարենանք ընել մեր կամօք որ աշխարհ մինչև անգամ խորհելու ելլայ թէ զինու զօրութեամբ ընել տանք ատոնք թիւրքիոյ:

Կայ արդեօք աշխարհիս երեսը ուրիշ երկիր մ'ալ, որ ատանկ բոլորովին իր ներքինին վերաբերեալ խնդրոց համար ուրիշի մտածմանը բեռ ըլլայ:

Միգղիա մեր այս վիճակը

մտածելու ելեր է, խորհելու է ուրեմն անգամ մը թէ Միգղիա որքան անհամեմատ մեծ է եղեր մենէ՛ որ իր ներքին այս և ատոնց նման հաղարաւոր կրնանք և ժամանակ ալ գտեր է մեր վրայ մտածելու. խորհելու է թէ որքան մեծ է Միգղիա՝ որ Հնդկաստանի պէս հեռաւոր երկրի մը մէջ հարիւրաւոր միւլեօն Մահմեդական և զանազան ազգաւոր ունեցող ժողովուրդը գոհացուցեր է ու ելեր է մեր վիճակն ալ ուշադրութեան առնելու:

Ասոր մեծութիւնը իմանալու համար պահ մը երազելու ենք թէ՛ Հնդկաստանի տիրող թիւրքիա էր և այժմու Միգղիան ալ թիւրքիա. միթէ վայրկեան մը պիտի կրնայինք գոհել ատոր վրայ խորհելու, և միթէ կաւոյ պիտի բլլայինք այդ Հնդկաստանը իր հիմակուան գոհութեանը տեղ հարիւրին տան գոհացնել:

Ի՞նչ է ուրեմն այս հրաշալի տարբերութեան պատճառը:

Եթէ տգիտութիւնն է ըսենք, իրաւ է որ պատճառներէն մին գտած կ'ըլլանք, բայց ամբողջը չէ այդ, որովհետեւ ատոր դարմանը դիւրին էր գրտնել, ինչպէս որ գտեր են գիտուններուն տգէտ ծնողքը՝ երբ զգացեր են թէգիտութիւն պէտք է. այսպէս ալ թիւրքիա կրնար իր տգէտ վիճակին մէջ գիտութեան ճամբան բռնել երբ զգար թէ ատոր չգոյութեան տկարութիւն եկած է իր վրայ:

Ուրեմն գիտութիւնը պատճառը չէ ատոր, այլ գիտու-

թիւնը դարման մէ երբ պատճառը յայտնուի:

Թող անգամ մը հպարտութեան զգացում մը դոյանայ թէ՛ միթէ մեք ալ մարդ չենք, մեք ալ կառավարութիւն չենք, մեք ալ հայրենիք չունինք. և այս զգացմամբ երբ անգամ մը երկիրը ցնցուելով ըսէ թէ՛ անպատուութիւն և անմաքրելի անպատուութիւն է մեզ օտարներուն մեր ներքին վիճակին վրայ խորհելը այն ատեն այս հպարտութեան զգացումը կըրնայ մեր նախապաշարունակները փարատել և ինչ որ արդեւք է մեր յառաջդիմութեան ոտնակոխ ընել:

Սակայն գժբաղդաբար այս պատուոյ բարձրագոյն հպարտութիւնը չունեցաւ ցարդ մեր երկիրը. չը կրցաւ ատով մոլեռանդութիւնը ջնջել, նախապաշարունակ ջախջախել, յառաջդիմութեան արգելքները բառնալ, ազատութիւնը սանձարձակ հոշակել և սկսիլ Եւրոպական յառաջադէմ ազգաց օրէնքներն ու սկզբունքներն փոխառնուլ. ատով ետ մնաց և ուրիշներուն իր վրայ խորհելուն տեղի տրուեցաւ:

Սահմանադրութիւնն այս հպարտութիւնը պիտի գոյացնէ արդեօք և անով հաստատուելիք երեսփոխանութիւնը Եւրոպիոյ յառաջադիմական օրինակ և սկզբունք դադանիքը պիտի ուզէ իմանալ արդեօք, թէ այս օրէնքն ալ մեռեալ տառ դառնալով անոր տրամադրութեամբ հաստատուելիք ժողովականք իրենց ամսականը չը կորսնցնելու համար շողքորթութեան կողմը պիտի բռնեն:

Այս մասին կանխակալ կարծիք յայտնել կարելի չէ:

ՔՕՆՖԷՐԱՆՍԻ
ԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դեռ պահանջողովը Բ. Նիստը Յունվարի 3/15 ին տեղի ունեցաւ. Նախ Է. Նիստին ատենագրութիւնը կարգադրուեցաւ, յորմէ վերջը Սալիսպորի հետեւեալ ճառարկութիւնը քննուեց.

Դեռ պահանջողովը սկսեցին ի վեր բաւական ժամանակ անցաւ, և խորին յաւով վեց տէրութեանց գետպաններն կը յայտնեն թէ Բ. Դրան և իրենց մէջ համաձայնութիւն մը գոյանալուն համար տակաւին յաջող քայլ մը չկրցանք առնուլ: Բ. Դրան պաշտօնեայք տէրութեանց քրաժ առաջարկութիւնքը չեն ընդունիր. մինչև անգամ սկզբունքն ալ չընդունեցան, բարեփոխութիւն կամ հակառաջարկութիւն ալ չըրին:

Դեռ պահանջողովը համաձայնեց ժողովոյ վերջ տալու, վստահ յայտ յանդիման կերակայ որ Բ. Դրան պաշտօնեայք իրենց մերժմանը վրայ կը պնդեն. ուստի գետպանք որոշած են իրենց առաջարկութեանց համառօտութիւնը Բ. Դրան ներկայացնել. այս համառօտութեան մէջ ըստ կարելոյն ամեն տեսակ սխալ մեկնութեանց առաջին առնուլ ջանացած ենք, և ծանր երեւցող խնդիրները մեղմացուցած ենք և որպէս զի վիճաբանութեանց տեղի չըտրուի, երկրորդական խնդիրները բոլորովին մեկելի ըրած ենք: Ուստի գետպանք ամսոյս ճին վերստին ժողովի դաւաճուելով Բ. Դրան պաշտօնեայք այս վերջական որոշողութիւնը պիտի ընդունին թէ չէ. վերջնական պատասխանի մը կ'պատեն:

Պարտ անձին կը համարուի որ լաւ կը ազատեն խնդիրը. 1836ին առաջուց երկար ատեն մտածելէ յետոյ որոշուեցաւ որ Օսմանեան կայսրութիւնը մեծամեծ տէրութեանց երաշխաւորութեան ներքեւ մնայ և Եւրոպիոյ վեց մեծ տէրութիւններէ համարուի. Սուլթան Մէհմետի իմաստուն կարգադրութիւնքը առաջուց մեծ տէրութեանց հաղորդուեցան և աս բանին բարձր արժանիքը հասաւ տէրութիւնք. բայց խորիմու պատերազմի պարագաներէն և անկէ առաջ եղած վէճերուն հակառակ, Սուլթանին և իւր հպատակացի մէջ եղած յարաբերութեանց համար կարգել երկրորդ յոգեւածոյն տրամադրութեանը համեմատ ամենեւին որեւիցէ տէրութեան

մասնաւոր կերպով միջամեղու իրաւունք չարուեցաւ:

Սուլթան այս գաշնագրոյն յոգեւածները ամեն ժամանակի համար անփոփոխելի չեն կրնար մնալ. կառավարութեան գործողք միջամեղու յիշատի իրաւունք չարուեցաւ. բայց կը յուսացուէր որ վերջ. Սուլթանը իրեն երաշխաւոր եղողներուն խորհրդոյք ունկնդիր պիտի ըլլար, վստահ մեծ տէրութիւնք նորոտ անկախութեանը համար մեծամեծ վահագրութիւններ քրին:

Եթէ ժողովը վերջ. Սուլթանին և իւր պաշտօնեայք վեց երաշխաւոր տէրութեանց խորհուրդը մտիկ չընելուն պատճառաւ ցրուի. թուրքիոյ վիճակը Եւրոպիոյ առաջը մեծ փոփոխութիւն կրած պիտի համարուի և խիստ վտանգալից գիւրքի մը մէջ պիտի գտնուի. Բոլոր աշխարհք պիտի հասկնայ թէ Բ. Դուռը սո վեց տէրութեանց երաշխաւորութիւնը 20 տարի խաղաղութիւն վայելեց հիմայ չուզէր քրիստոնէից վիճակին բարւոյքմանը համար նոյն տէրութեանց խորհրդոյն անսալ: Եւրոպիոյ կարծիքը պիտի զայրանայ մտածելով որ Բ. Դրան գործողք որեւիցէ խորհուրդ մը չկրնալ տալ, և ալ զինքը պատասխանատուութենէ ազատ պիտի համարի, վստահ մինչև հիմայ կերպով մը քրաժ ջանքերուն համար պատասխանատու կը համարուէր:

Պէտք է ուրեմն որ Բ. Դուռն լաւ խորհի Եւրոպիոյ հասարակաց կարծեաց փոփոխութեանց հետեւանալը վրայ կը մտնեայ այն օրերը որ Տաճկաստան մինակ մնալով իւր տեկախութիւնն անգամ պիտի կորսնցունէ. իմ պարտքս թաղուհւայն կառավարութիւնը ամեն տեսակ պոտառօթանատուութեանէ ազատելն է, ուստի պաշտօնապէս կը ծանուցանեմ թէ Սուլթան չկրնար Բ. Դրան ոչ գէշ ընթացքին և ոչ ալ քրաժ հարտահալութեանցը պաշտպանութիւն ընել, եթէ Բ. Դուռն յամուռութեամբ կամ անգործութեամբ ընդդիմանայ կայսրութիւնը ապահովագոյն վիճակի մը մէջ գնելու համար եղած այդպիսի ջանից, ասոր պատասխանատուութիւնը մի միայն վերջ. Սուլթանին և իւր պաշտօնեայքը վրայ պիտի մնայ:

Չայս ձեղ յայտնելէ վերջը կիմայնեմ նաև որ գետպանք վերջին անգամուան համար ի-

րենց կողմանէ այս յայտարարութիւնը կընեն և եթէ մեր քրաժ առաջարկութիւնք գէթ սկզբումը չընդունան ամսոյս վեցին գաւառութիւնք ժողովոյն մէջ, գետպանք քոնֆէրանսը ցրուեալ պիտի նկատեն և ընդունած հրամաններուն համեմատ Պոլսէն պիտի մեկնին:

Այս ճառէն վերջը կարգադրուեցաւ առաջարկութեանց տեղեկագիրք հետեւեալ կերպով.

Քարատաղ
Քարատաղի սահմանագիտոյն կարգադրուելը, Պանեանին, Բիւլան, Նիքոսիլը, Բրէզընիի մէկ մասը, Քոլաքիի նեղուցը, Քիւզլի-Տրաքալովիլի, Քիւզլի-Քրայիի, Վասոէվիլի, Մուլի, Վէլիպօտ, Սըուց և Չայլաքը Քարատաղի ձգել:

Եւ այս բանին համար ազգային յանձնաժողովոյ մը կազմութիւնը.

Պոյանայի չեզոքութիւնը և ազատութիւն նաւորութեան:

Սերվիա
Պատերազմէ առաջ եղած վիճակը Սերվիոյ համար, Պոսնիոյ սահմանագիտութեան կարգադրութիւն 1833ի խաթմը Շէրիֆի տրամադրութեանցը համեմատ յանձնաժողովի մը միջոցաւ:

Երկու վարչութեանց համար

Որոշեալ սահմաններէն Օսմանեան և իշխանական գնդերը յետո պիտի կոչուին. պատերազմական գերեաց փոփոխութիւն և թշնամոյն բանակին մէջ ծառայող հպատակաց ներուհի, Պոսնիա, Հէրսէք և Պուլկարիա

Այս գաւառաց կուսակալները առնուողն հինգ տարուան համար Բ. Դուռն օտար տէրութեանց հաւանութեամբ պիտի ընտրէ: Գաւառաց ոսմիճագներու բաժնուիլը և Բ. Դուռն մի թէսորդին անուանել երբ վաղի ուզէ, նոյնպէս 5000էն մինչև 40000 ընակիչ ունեցող գիւղաքաղաքներուն միւսակները վաղիին և ժողովրդեան ազատ ընտրողութեամբ պիտի կարգուին:

Գաւառական ժողովները չորս տարուան համար ամբողջ նահիլէներու ժողովներէն պիտի ընտրուին, և այս ժողովները գաւառին պիւտճէն պիտի կազմեն և նահիլէներու տեսչական մասնաժողովները պիտի դումարեն որոց պիտի մասնակցին նաև վաղի և Բ. Դրան պիտի ներկայացնեն օրինաւոր կարգադրութիւնները:

Հարկաց հաւաքման կեր-

պին բարեկարգութիւնը, գաւառական և նահիլէներու ժողովները բացի հեռագրաց նաւակաց ծխոխոտի և ոգելից քմպելեաց ու մաքսատան տուրքերէն յորոք միւս տուրքը իրենք պիտի հաւաքեն:

Վարձկալութեան խաղաղ բարձուք: Չվճարուած տուրքերը պիտի պրուին, հինգ տարին մէջ մը գաւառական պիւճէներուն եկամտին համեմատ կարկադրուիլը:

Այս հատին մէկ մասը կառավարութեան կեդրոնատեղին պիտի գրկուի հասարակաց պարտոց վճարմանը համար և մնացածը գաւառաց պիտի գործածուի:

Արդարութեան ատենին բարեկարգուիլը թէ՛ ատենին թէ՛ դատաւորաց քիչ մասելի անկախութիւն շնորհել: Եւ վաղիին առաջարկած ատենը Բ. Դրան պաշտօնեաներէն կամ գաւառական ժողովոյ անգամներէն քաղաքական և եղեռնական ատենից դատաւորներուն ընտրուիլը: Նիստերու և ատենաներուն հասարակաց բաց մնալը բացարձակ իրաւութիւն եկեղեցական իշխանութեանց իրենց կրօնքին վերաբերեալ գործերուն մէջ:

Կրօնից և պաշտաման բացարձակ ազատութիւն, եկեղեցական և կրօնական շինուց պահպանուիլը հասարակաց ժողովներու միջոցաւ:

Գաւառին լեզուին ատենից մէջ գործածուիլը և պաշտօնապէս տաճիկ լեզուին հետ նոյն երկրին մէջ ճանչցուիլը:

Բացարձակ արգելումն անկանոն զօրաց գործածութեանը. ոստիկանութեան վիւճորաց համեմատաբար քրիստոնէայ և Տաճիկ հպատակներէ առնուիլը և ատենից հրոմանատարներուն վաղիներէն ընտրուիլը:

Չէրքէներուն գողթակտնութեանց արգելումն. քաղաքական յանցանք գաւառապարտեալ քրիստոնէից ընդհանուր ներումն:

Պոսնիոյ և Հէրսէքի մէջ եղող երկրագործաց վիճակին բարւոյքում, Դիւրութեամբ երկրի տէր ըլլալու համար նոյնպէս նաև չուելոց վերադարձը գիւրացիներ:

Եւ այս առաջարկութիւնք երեք ամսուան մէջ ի գործ պիտի դրուին:

Քննիչ յանձնաժողով
Երկու քննիչ յանձնաժողով

պիտի ընտրուին օտար տէրու-
թեանց ձեռք վերանորոգմանց
գործադրութեանց հօկերու հա-
մար և տեղական վարչութեանց
զանազան պարագայից մէջ նը-
պաստելու ընդհանուր խաղա-
ղութեան վերապահութեան հա-
մար և մասնաւոր անդարարու-
թիւններ պիտի ընդունին :

Կոմս Չիլի.— Սալիսպուրիի
ճառը ես ալ կը հաստատեմ .
և տէրութենէս հրաման ընդու-
նած էմ որ դեսպանաց ա-
ռաջարկութիւններուն հիմը եթէ
չընդունուի , վիճենալ երթամ
գործակառարի մը յանձնելով
դեսպանատան գործերը :

Պարոն Գալիս.— Սալիսպուրիի
ըրած դիտողութեանցը ես ալ
կընկերակցիմ . այսինքն եթէ Բ.
Դուռը մերժէ դեսպանաց ա-
ռաջարկութիւնքը, դեսպանա-
խորհրդոյ դուժարման այլ ես
հարկ չը մնալով , յայնմ հետեւ
եւ ալ ստիպուած եմ միւս
դեսպանաց հետ անմիջապէս
մեկնիլ :

Պ վերթէր.— Ինծի եղած
անգարարութեանց համեմատ
պարտական եմ եթէ Բ. Դուռն
դժբաղդաբար մերժէ եղած
առաջարկութիւնքը տեղս գոր-
ծակատար մը թողլով Պէրլին
մեկնելու :

Գծնթ Գորթի.— Ես ալ կը
ձայնակցիմ լօրտ Սալիսպուրիի
ըսածներուն և յանուն իտալիոյ
կը յայտարարեմ որ եթէ Բ.
Դուռը մերժէ եղած առաջար-
կութիւնքը իմ տէրութիւնս
ամենին պատասխանատուու-
թեան ներքեւ չպիտի մնայ . և
տեղս գործակառար մը թող-
լով Հռոմ պիտի մեկնիմ :

Սըր Հէնրի Էլիօթ.— Ես ալ
Լոնտոն պիտի երթամ տեղս
գործակառար մը թողլով :

Կոմս Պուրկոման.— Ես ալ նոյ-
նը կը կրկնեմ :

Կոմս Դոտօրտի.— Նոյնպէս
եւ ալ հրաման ընդունած եմ
Բարիդ վերագառնալու . և կը
յաւելուի՞նք օսմանեան պաշտօն-
եայք ուշի ուշով քննելէ յետոյ,
լօրտ Սալիսպուրիի յանուն
դեսպանաց ըրած առաջարկու-
թիւնքը , յուսամ թէ պիտի
համազուին և պիտի ճանչնան
այս առաջարկութեանց չափա-
ւոր եղած ըլլալին և այնպէս
պիտի պատասխանեն մեզ պա-
տասխան մը յարմէ կախում ու-
նի կայսրութեան ապագայն .
Երևասարդ և իմաստուն ար-
քայ մը դեռ նոր ի գահ բար-
ձրացուց Տաճկաստան . սահմա

նադրութիւն մը ունի նա , և
այսպիսի յոյսերը առանձին գոր-
ծելով բարեբաւոտ հետեանք
մը չեն կրնար արագորեւ . Տաճ-
կաստան խաղաղութեան և հա-
մարման, անգործութեան և
բարեկարգ տեսչութեան մը
կարօտ է :

Ատեանը գոցուեցաւ :

Ալպանիոյ լրագրոյն մէջ
վերար. Յին հետեւեալը տես-
նուած է :

Միւրտիթներ ալ պատե-
րազմի դաշտն իջան , բայց ա-
սոր հետեանքը՝ հեռուէն կար-
ծուածին չափ՝ կարեւորութիւն
մը չը կրնար ունենալ . ասոնք
Շքօտրա տանող Բրիդլէնտի
ճամբան և Սկանիա առաջնոր-
դող Գաֆամալիտի անցքը բռն-
նեցին : Այս անցից վրայ գըտ-
նուող Բուքա բերդը՝ որուն
մէջ Օսմ. պահանջներ կը
գտնուին՝ պաշարեցին , բայց
այս հինգ պահանջող վաշտերը
բերգին մէջ լաւ ամրացած են,
պաշար , մթերք և հինգ լեռ-
նային թնդանօթներ ունին , և
Միւրտիթներն անկարող են
բերդին տիրելու : Բաց ասկէ
Մոնթէնէկոյի կշիւանք՝ որուն
վրայ Պիպ-Տօտա յոյժը դրած
Բ. Դրան հետ բանակցութեան
կը մտնէ . Մերտիթներն իրիտ
դէշ տան մը սօք ելան , զի-
ւենք դրդուող օտարականաց
ձայնին անտալով , եթէ իրենց
ներքին համոզմանը :

Բիւթքամէր Գերմանացի
սպայն Բակուգէն Մօնթէ-
նէկոօ գնաց , ինքը հա-
ճայիցս համար ճանապարհոր-
դելու ելած եմ կըսէ . բայց
չեմ կարծեր թէ փետրվարի
մէջ Չէթինէի ձիւնակոյտներուն
այցելութեան ելած ըլլայ :
Բաց ի Ռուսիոյ և Գաղղիոյ
դեսպաններէն , բոլոր դես-
պանք Մօնթէնէկոյի մէջ կը
գտնուին , եւ երբ պաշտօնապէս
բանակցութիւնք սկսին խաղա-
ղութեան վերահաստատմանը
համար , յուսամ թէ անոնք ալ
կը գտնուին :

Հ Ե Ռ Ա Գ Ր Ա Ն Ո Ւ Ր Ք

Փաթթար 21 փետր.

Գարատուղի ծերակոյտի անգամը
Բէտօօլի և Բատօնիչ այսօր մեկ-
նեցան քաղքէս ի Պոլիս բանակ-
ցելու համար :

Պէլլրատ 21 փետր.

Սիւրբ Յիսայի ընտրութիւնք
կատարուեցան , մեծ մասամբ
խաղաղութեան կողմնակից են

անդամք . Հրեայ մը առաջին
անգամ ժողովին անդամակցե-
ցաւ :

Աթէնք 21 փետր

Ձին օրագրութեան օրինաց
վրայ վիճարանութիւնք սկսան
եւ ամբողջ շաբաթ պիտի շա-
րունակուին , Գուսանտուրոս
հետեւեալ խօսքը րօած է ,
պէտք է որ պատրաստուինք ,
բայց պատրաստութեան համար
պէտք է զոհողութիւններ քնել
աշխարհակալութեան միտք
չունինք , սակայն իրաւունքնիւ
պաշտպանելու ենք , կողմնակ-
ցութեամբ եւ կամ զոհողու-
թեան վախճալով չվայելք որ
Քարտագէն եւ Սերվիլէն
նուաւտ երեւանք :

Բարիդ 21 փետ.

Փանրօպէր զօքավարը հս-
դեւարքի մէջ է :

ՆԵՐՔԻՆ

Վեհ. Սուլթանը հրամայեր
է որ բոլոր դեսպանատանց
քարտուղարութիւնը յաջողակ
մարդկանց յանձնուին :

Փաղաք Կան դպրոցին մէջ
ինչպէս որ յայտնի է ամենուն
ամեն ազգէ 245ի չափ աշա-
կերտ կը գտնուին , Վեհ. Կայ-
սեր շնորհիւ Սուլթան Ալիդի
նոր շնել տուած Պէշլէթաշի
առնելուն եկամուտը այս ան-
գամ այս դպրոցին կապուե-
ր են , և ասկէ վկայագրով դուրս
ելած աշակերտը ամեն տեսակ
պաշտօնի մէջ պիտի գործած-
ուի , և ըստ պայմանի վկայա-
գրոյն աշակերտք եթէ անպաշ-
տօն մնալու ըլլան դատ բանա-
լու իրաւունք պիտի ունենան :

Սնդղիոյ կապոյտ տետրակին
մէջ Սրեւեկեան խնդրոյն վրայ
Վսեմ. Օտեան Եֆէնտի , Լօրտ
Տէրպիլի և Լօրտ Պրքանֆիլիտի
հետ ունեցած կարեւոր մէկ բա-
նակցութիւնը կարգացինք , որ-
նոր վաղը պիտի թարգմանենք :

Իմացանք թէ Ս. Փրկչեան
Հիւանդանոցի մէջ տղայ մը այ-
բեր է անդառնալով եւ , սու-
կայն պարագաները չիմացանք
դեռ :

Սրբունական դիտարանէն
կիմացնեն թէ Սալանդեան ով-
կիանոսին մէջ ստակալի փոթո-
րիկ մը կայ , և դէպ ի հարա-
ւային Եւրոպա կը յառաջէ .
վենետիկոյ ծոցին եւ Տաճկաս-
տանի մէջ օգտաւիշ ցածնալով ,

հաւանական է թէ փոթորիկը
Արիպեղագոսէն , Մարմարայի
ծովէն Սև ծով պիտի դիմէ :

Քրուբի դործարանէն ապա-
ստած 1320 թնդանօթին 1221
հատը արդէն եկած էր Կ. Պո-
լիս , մնացած 109 թնդանօթն
ալ Պէշլէթաշէն երկու շոգեհա-
ւով Պոլիս պիտի գայ :

Արդեօք որչափ ստակ չա-
հեցաւ գործարանը եւ միջնոր-
դէ :

Վեհ. Կայսրը Եւրոպայէն
գանձուց . ստակալութեան ,
ուսմանց , շինութեանց առևտրոյ
և մաքսատան համար մէյմէկ
յաջողակ անձինք բերել տալ
հրամայեր է :

Նախկին եպարքոս Մահ-
մուտ Նէտիմ բաշա աքսորա-
նացը վայրէն Միտհաթ բաշայի
արտաքօտիլը լսելով ուրախակ-
ցութեան հեռագիր մը քաշեր
է Բ. Դրան :

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՓԵՏՐՎԱՐ 10 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ	
Հինգնոյ	111—20
Մէթալիք	112—20
Մէճիտիցէ	104—03
Պղինձ	148—00
Անդ. լիւր	110—00
Բօլ	89—00
20 Քրանգ	87—20
Քրիմից	31—20
Թղթադրամ	136—00

ԼՈՆՏՐԱ 21 ՓԵՏՐ.	
Էսհամլէ ումումի	11—13
ԲԱՐԻԴ 21 ՓԵՏՐ.	
Էսհամլէ ումումի	11—33

ԳՈՆՍՈՂԻՄ	
13—06	բայլիք.
13—08	բարձր
13—04	ցած
13—06	գոցիվ.

Ա. Զ. Գ.

Բաւական տարիներ Եւրոպա
կեցող և եւրոպական մէկ եր-
կու լեզու գիտցող պարկեշտ և
ամուսնացեալ մէկը չափաւոր
ամուսկանաւ մը կուգէ կամ ի
Պոլիս և կամ գաւառները դա-
սաստութիւն և կամ կուսակա-
ցութիւն ընել առանձին և կամ
իւր ամուսնոյն հետ մեկտեղ .
որնոր կարող է ազգական վար-
ժարանի մէջ ամեն տեսակ ուս-
ման վերաբերեալ պաշտօն վա-
րել :

Ուզողը կրնայ լրագրոյս
գրասենեակէն տեղեկութիւն
առնել :

ՏՕՔԹԵՕՌ ՃԵԼԱԼ

Մասնաւոր դարմանիչ Սրբ- սիւսիսի զապիական տիտի և նոյն կամ որ և է պատճառաւ ծագումն առած ամբողջ ծննդն- դական գործարաններու վերա- բերեալ հիւանդութեանց :

Ինչպէս ծանուցինք, Տօք- թէօն ճէլալին թէ իւր աշակեր- տութեան ծամանակ և թէ վը- կայեալ բժիշկ անուանուելէն վերջը մասնաւոր ուսումն քրած ըլլալը թէ Գաղիական և թէ ուրիշ որ և է տեսակ ծննդա- կան գործարաններու վերա- բերեալ հիւանդութեանց ճիւ- ղերուն մէջ, և որուն այս մա- սին ունեցած ճարտարութիւնը շատերուն ծանօթ ըլլալն գիտ- նալով, կը ծանուցանենք Սր- գոյ Հասարակութեան, որ ա- մեն կիրակի, երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերն ժամը 6էն մինչև 10ը հիւանդ- ներ պիտի ընդունի իւր բժնա- կարանը որ է Բերայ թարլա- պաշի ճատտէսի թիւ 117 և ա- մեն երկուշաբթի, չորեքշաբ- թի և ուրբաթ օրերը ժամը 6էն մինչև 9ը Պահճէգարու Համի- տիյէ թիւլպէին գէմի կարգը իքի գարուլու Սինապեան վի- ճէն էֆինտիի գեղարանը թիւ 32:

Փետր. 15

ԲԵՐԱԿԱՆ

130. պատկեր, 48 երեսէ բաղկացեալ ընտիր թղթով և կաղմեալ. կեդրոնատեղին է Չարդարեան գործարան Կ. Պօ- լիս Սուլթան Համամ թիւ 14 կը գտնուի նաև ամեն գրավա- ճառաց քով: Գին 40 փարայ:

Դպրոցաց համար հարկւրին 10 զեղջ:

Աղգ. Հիւանդանոցի ներքին բժիշկ Տօքթօր Գաբրիէլ Էֆեն- տի Նահապետեան, այսուհետեւ ամեն չորեքշաբթի օրերը ժամը 6էն 8 Սամաթիա իմրահօրը թօ- գաթիեան Պ. Գաբրիէլի գեղա- րանը, և ուրբաթ օրերը ժամը 6էն 8 դարձեալ Սամաթիա Մ. Ճիվանաքիին գեղարանը, նաև Հիւանդանոց իրեն գիւղող աղ- քատ հիւանդաց ըստ առաջնոյն լաւատ ըլլալու պատնայի ճրի և կը ծանուցանէ արդոյ հասարա- կութեան:

Ի Լ Ա Ն

ՄԻՀՐԱՆ ԱՔԻԿԵԱՆ

Եղաճը խանքնտա իւսթ գաթ- տա, 21 նիւմէրօլու օտատա հաֆ-

թատա հէր կիւն էօյլէնտէն օն- րա թալիպ օլաշարա իսան լէ- տաֆէթ պէյանը թիւրքի թա- լիմ վէ շակիրտանը հէր վէճճէ խօշուա իտէճէք տիր:

ՏՕՔԹՕՐ ՄԱՐԲԵՐ

Վիէննա մէքթիպլէրինտէ օն պէշ սէնէ մուգատտէմ տիրօմա ալիք վէ պիր չօգ Էփրոպա խառ- թախանէլէրտէ բրօվա իթմիշ օ- լան տօքթօր Մարքեր՝ պու տէ- ֆա Պէշիքթոշտա Բաշա մա- հալլէսինտէ րոււմ քիլիսէսի գար- շաքնտա 4 նիւմէրօլու քէնտի խանէսինտէ հէր կիւն սաաթ 3-5է բաղարտան մատա ֆա- գիր խաաթալարա մէճճանէն պա- գաճագ տրը:

Տօքթօրը միւմայիլէյհ հէր կիւն Գալաթատա վօյլօտա սօգաղընտա Բօլօնէզ էճղախանէսինտէ սաաթ 7-9ա գատաը պուլուլուպ հէր նէվի խաաթալարա պաղպաճագ տրը:

Պունտան մատա վաղթ- արտա պալէատէ վիքր օլուլան խանէսինտէ պուլուլուր:

Միւմայիլէյհ տօքթօր, ճէ- րահլըզ վէ էպէլիք վէ րահիմ իւֆիւնէթի, գանլը վէ գուրու պասուր, սթթմա, կէօրիւս, տէ- րի խաաթալըղը, ֆրէնկի վէ օն- տան գալմա գուլագ, պուրուն կէօզ վէ րահիմ վէ Էլլէրի նէ գատար էսկի օլաա բէհրիզիդ ազ վաղթմ տաքնտա տէֆի- տէճէք, վէ պէլ սօուգուլուք Էլլէրի վէ էսկի քէնտի ալէաթընտա օն աէֆատա տէֆ իպէճէյինի ի- լան իյլէր:

Գեկտ. 9

Ը Ն Դ Ր Ս

ՕՐԱՑՈՑՑ

1877

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

յօրիւն:

յերէմիա քահանայէ խաադիւղի

Պարունակութիւնք.— ՎԵՏ. կաթողիկոս ամենայն Հայոց, և Բարձրաշնորհ Պատրք. Կ. Պօլսոյ: Աղգ. Ընդհ. Ժողով, բաղ- կացեալ ի 140 անդամոց յախա- նէ անուանէ նշանակեալ, և ըստ իւրաքանչիւր դաւառաց Տաճ- կատանի:

Աղգ. վարչութիւն, Կրօն և

Քաղ. Ժողովոց անդամք և պաշ- տօնք նոցա:

Աղգային գիւպնատուն եւ գործադիր պաշտօնեայք:

Գատատանական՝ Ուսում- նական՝ Տնտեսական խորհուրդ և Ելմտական հոգաբարձութիւն և պաշտօնք նոցա:

Ընդհանուր ցուցակ առաջ- նորդաց և առաջնորդական տե- ղապահաց Տաճկատանի գա- լառաց:

Ցուցակ երկսեռ անուանց մկրտելի երախայից պաշտօնա- պէս աւանդեալ ի նախորդ Կը- րօնական ժողովէ ի գիւրութիւն ազգայնոց:

Շքանուանք ըստ իւրաքան- չիւր աստիճանի և արժանեաց պատկանեալ:

Տաճկատանի կայսր և կայ- սերազունք:

Բարձրատիճան նախարարք Օսմանեան տէրութեան:

Հայազգի զանազան պաշտօ- նատարք Օսմանեան կառավա- րութեան ի Բ. Դուռն արքունի:

Վիճակագրութիւն բոլոր ազգային վարժարանաց Կ. Պօլ- սոյ և որքանութիւն Հայազգի երկսեռ աշակերտաց և տարե- կան ծախք ուսուցանող վարժա- պետաց:

Որ բոլոր գրավաճառաց քով կը վաճառի

Ի Գին 3 ղրշ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏԵՏԵԱՆ

ՄԱՐԹՕՆ ՏԸԼՕՐՄԻ

Խ Ո Ս Տ Ո Վ Ա Ն Ա Ն Ք Ը

կամ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԱՐՓԱՆՔ

Հեղինակ

ԷՕԺԷՆ ՏԸ ՄԵՐԳՈՒՐ

Կը ծախուի Էէնի-ճալմի Չիլին- կիրէր ճատտէսի թիւ 8, Ս. Ղ. և Եաղվաճեան գրատունը գին 2 ֆրանք:

Ամբողջ գործը 2 հատորէ պիտի բաղկանայ:

ԲԱՐԻՔՆ ՅԱՄԵՐԻԿԱՆ

ԳՈՐԾ Է. ԼԱՊՈՒԼԷԹԻ

Այս եղական գործին երկ- րորդ և վերջին հատորն ալ իզ- միրի Տէտէեան տպարանէն հա- սած ըլլալով, կը գտնուի Էէնի ճամի փողոց, Չիլինկիրէր ճատ- տէսի, թիւ 8, Ս. Ղ. և Եաղ- մաճեան գրատունը:

Գին 2 ֆրանք:

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ

Թարգմանեաց ի Գաղղիարէն Բնագրէն

Միւրա Յ. Սըլ-ճէա

Կը ծախուի ի գին 2 ղրշ. հե- տեւեալ տեղերը:

Պօլսոյ Հայ գրավաճառներուն կամիլին Պօլսոյ և Ղալաթիոյ գլխուն պարագայները, Բերայի ծխավաճառներուն և Գաղղիա- յի գրավաճառներուն քով և լրագրավաճառներուն միջոցաւ:

ԳԱՅԼ ՎԱՀԱՆ

Ի Հին Գ. ԱՐԱՐՍ 2. ՊԱՏԿԵՐ

Եւ ի մի վերջաբան

Ի Տ. Մանլէ-աէ

Ի Տպարանի Հայաստանեայց Գին 4 ՂՐՈՒՇ

Կը ծախուի բոլոր գրավա- ճառաց քով, կեդրոնատեղին է Մէրճան Չարշըն Յ. Մարգար- եանի գրատունը թիւ 57:

Պ. ՏԸ ԳԱՄՕՐ

Թարգմանեց Գ. Չիլինկիրեան Հրապարակիչ Տէպէեան

Կը ծախուի Ս. Ղ. եւ Եաղ- մաճեան գրատունը,

Գին 1 ֆրանք 50 սանդիւմ

ՕՍՍԻԱՆՈՒ

ՍԿՈՎՏԻՍՏԻ ՔԵՐԹՈՂԻՆ

Գ. ԴԱՐՈՒՆ

Ք. եր թ ու ա ծ

Թարգմանիչ

Պ. Յ. ԱՏՐՈՒՆԻ

Սոյն հեղինակին քերթուա- ծոց արժէքը որ մինչև Հոմերոսի հաւատար կը համարին բաղումը յեւրոպացի գրագիտաց, այժմ հայերէն աշխարհաբաւ լիզուի թարգմանաւ ու տպագրուած է, իրաւամբ կարժէ որ գտնուի ամեն հայ բանասիրաց գրատան մէջ: Կը վաճառի Մէրճան Չարշը գրավաճառ Սրապեան Պաղտա- սար աղայի և ուրիշ գրավա- ճառաց քով:

Գին 5 ղշ

ԽՄԲԱԳԻՐ

ՏԵՐ ԵՒ ՊԱՏՄԱՒԱՆԱՏՈՒ

ՕԳՍԷՆ ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ. ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ Եւսուֆեան խան վերի յարկ թիւ 7